

## „Vos estis lux mundi”

Ferenc pápa *motu proprio* formában kiadott apostoli levele

[2023. március 25.]

[Új változat]

[A 2019-es szöveg már nincs hatályban.]

„Ti vagytok a világ világossága; a hegyen épült várost nem lehet elrejtteni” (Mt 5,14).

Urunk, Jézus Krisztus minden hívőt arra hív, hogy az erény, a feddhetetlenség és az életszentség ragyogó példája legyen. Mindannyian arra kaptunk ugyanis meghívást, hogy életünkben – különösen a felebarátainkkal való kapcsolatunkban – konkrét tanúságot tegyünk Krisztusba vetett hitünkről.

A szexuális visszaélés bűncselekményei sértik Urunkat, testi, pszichés és spirituális kárt okoznak az áldozatoknak, és rombolják a hívők közösségét. Ahhoz, hogy ilyen jelenségek többé semmilyen formában ne forduljanak elő, a szív folyamatos és mélyreható megtérésére van szükség, mely konkrét és hatékony tettekben mutatkozik meg, és az Egyház valamennyi tagját bevonja, hogy ily módon a személyes életszentség és az erkölcsi felelősségvállalás előmozdíthassa az evangélium hirdetésének teljes hitelességét és az Egyház küldetésének hatékonyságát. Ez csak a szívünkbe kiárasztott Szentlélek kegyelmével lehetséges, hiszen mindig szem előtt kell tartanunk Jézus szavait: „Nélkülem semmit sem tehettek” (Jn 15,5). Jóllehet sok mindent tettünk már, ezután is okulnunk kell a múlt keserű hibáiból, hogy reménnyel tekintünk a jövőbe.

Ez a felelősség mindenekelőtt az apostolok utódait terheli, akiket Isten az ő népe pásztori vezetésére rendelt, és megköveteli tőlük, hogy hűségesen járjanak az isteni Mester nyomdokain. Hivatalukból adódóan ugyanis ők „Krisztus helyetteseiként és követeiként kormányozzák a rájuk bízott részegyházakat, mégpedig nemcsak tanáccsal, meggyőzéssel és jó példával, hanem tekintéllyel és szent hatalommal is, melyet csak arra használnak, hogy nyájuk igazságban és szentségben gyarapodjék, emlékezve arra, hogy aki nagyobb, olyan legyen, mint a legkisebb, s aki előljáró, mint a szolga” (II. Vatikáni Zsinat: *Lumen gentium* dogmatikus konstitúció, 27).

Ami az apostolok utódaira különösen vonatkozik, az vonatkozik mindazokra is, akik különféle formában hivatalos szolgálatot vállalnak az Egyházban, az evangéliumi tanácsokat fogadalommal vállalják, vagy más formában szolgálják a keresztény népet. Ezért indokolt, hogy egyetemes szintű eljárásokat vezessünk be, hogy megelőzzük és visszaszorítsuk ezeket a bűncselekményeket, melyek megrendítik a hívők bizalmát.

E célból 2019. május 7-én *motu proprio* formában apostoli levelet tettem közzé, mely hároméves próbaidőre szóló rendelkezéseket tartalmazott.

Most pedig, a próbaidő elteltével,

figyelembe véve a püspöki konferenciáktól és a Római Kúria dikasztériumaitól érkezett észrevételeket, és mérlegelve az elmúlt évek tapasztalatait, annak érdekében, hogy az előírások alkalmazását hatékonyabbá tegyem,

tiszteletben tartva mindazt, amit az *Egyházi törvénykönyv* és a *Keleti egyházak törvénykönyve* a büntető- és eljárásjog terén előír,

a következőket rendelem el:

# I. CÍM ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

## 1. cikk – Hatály

1. §. A jelen szabályokat azon bejelentések esetében kell alkalmazni, amelyek klerikusokra, megszentelt élet intézményeinek vagy apostoli élet társaságainak tagjaira, valamint hívők Apostoli Szentszék által elismert vagy alapított nemzetközi társulásainak vezetőire vonatkoznak, és amelyek az alábbiakat érintik:

a)

\* hatodik parancsolat elleni bűncselekmény, amelyet erőszakkal, fenyegetéssel vagy hatalommal való visszaéléssel követnek el, úgy, hogy valakit szexuális cselekmény végrehajtására vagy elszenvedésére kényszerítenek;

\*\* hatodik parancsolat elleni bűncselekmény, amelyet kiskorúval, értelmének használatában tartósan korlátozott személlyel vagy kiszolgáltatott felnőttel követnek el;

\*\*\* kiskorúakról vagy értelmük használatában tartósan korlátozott személyekről készült pornográf felvételek bármilyen módon és bármilyen eszközzel történő erkölcstelen megszerzése, birtoklása, bemutatása vagy terjesztése;

\*\*\*\* kiskorú vagy értelmének használatában tartósan korlátozott személy vagy kiszolgáltatott felnőtt toborzása vagy rábírása arra, hogy pornográf módon mutakozzon, illetve valós vagy színlelt pornográf szereplésen részt vegyen;

b) a 6. cikkben említett személyek olyan magatartásai, amelyek cselekmények vagy mulasztások révén arra irányulnak, hogy akadályozzák vagy kijátsszák az 1. §-ban említett bármely személy elleni polgári, illetve kánonjogi, közigazgatási vagy büntetőeljárásokat, a jelen paragrafus a) pontjában felsorolt bűncselekmények tekintetében.

2. §. A jelen szabályok alkalmazásánál az alábbi meghatározások irányadók:

a) „kiskorú”: minden tizenennyolcadik életévét be nem töltött személy; kiskorúval azonos elbírálás alá esik az értelmének használatában tartósan korlátozott személy;

b) „kiszolgáltatott felnőtt”: minden olyan személy, aki betegség, testi vagy pszichés fogyatékoság, illetve személyes szabadságtól való megfosztottság állapotában van, és aki-nek ez ténylegesen – akár csak alkalmilag is – korlátozza azt a képességét, hogy értsen és akarjon, illetve, hogy ellenálljon az esetleges bántalmazásnak;

c) „gyermekpornográf tartalom”: kiskorúról bármilyen eszközzel készített felvétel, amelyen ő kifejezetten – valós vagy színlelt – szexuális tevékenység közben jelenik meg, továbbá kiskorúak nemi szerveiről kéjvágy kielégítésére vagy haszonszerzés céljából készített bármilyen felvétel.

## 2. cikk – A bejelentések fogadása és az adatvédelem

1. §. Figyelembe véve az illetékes püspöki konferenciák, a pátriárkai egyházak és a nagy-érseki egyházak püspöki szinódusai, illetve a saját jogú metropolitai egyházak hierarchiáinak tanácsai által kiadott útmutatásokat, az egyházmegyéket és az eparchiákat – egyenként vagy közösen – a nyilvánosság számára könnyen elérhető szervekkel vagy

hivatalokkal kell ellátni a bejelentések fogadására. Bejelentést ezeknél az egyházi szervezetnél vagy hivataloknál kell tenni.

2. §. A jelen cikkben említett információkat úgy kell védeni és kezelni, hogy biztosított legyen azok biztonsága, sértetlensége és bizalmas jellege a CIC 471. kánon 2. pontjának és a CCEO 244. kánon 2. § 2. pontjának megfelelően.

3. §. A 3. cikk 3. §-ában meghatározott eset kivételével az az ordinárius, aki a bejelentést fogadta, késedelem nélkül továbbítja azt annak a helynek az ordináriusához, ahol az eset állítólag történt, valamint a feljelentett személy ordináriusához. A két ordinárius közötti eltérő megállapodás hiányában annak a helynek az ordináriusa köteles eljárni a jog előírásai szerint, ahol az eset állítólag történt, az adott esetre vonatkozó előírások szerint.

4. §. A jelen cím alkalmazásánál az egyházmegyékkel azonos elbírálás alá esnek az eparchiák, az ordináriussal pedig a hierarchia.

### **3. cikk – Bejelentés**

1. §. Kivéve azt az esetet, amikor egy klerikus a szolgálata gyakorlása során belső fórumon szerez tudomást a dologról, valahányszor egy klerikus vagy a megszentelt élet intézményének vagy az apostoli élet társaságának valamely tagja tudomást szerez arról, vagy megalapozott oka van feltételezni, hogy az 1. cikkben említett cselekmények valamelyikét elkövették, azt haladéktalanul köteles bejelenteni annak a helynek az ordináriusánál, ahol az eset állítólag történt, vagy a CIC 134. kánonja és a CCEO 984. kánonja szerinti valamely más ordináriusnál, a jelen cikk 3. §-ában foglaltak fenntartásával.

2. §. Bárki tehet bejelentést – különösen azok a világi hívők, akik hivatalt töltenek be vagy szolgálatot látnak el az Egyházban – az 1. cikkben említett valamely cselekményről, az előző cikkben meghatározott módokon vagy bármely más megfelelő módon.

3. §. Amikor a bejelentés a 6. cikkben megjelölt személyek valamelyikére vonatkozik, azt a 8. és 9. cikkek alapján meghatározott hatósághoz kell eljuttatni. A bejelentés mindig eljuttatható az illetékes dikasztériumhoz is, közvetlenül vagy a pápai képviselőn keresztül. Az első esetben a dikasztérium tájékoztatja a pápai képviselőt.

4. §. A bejelentésnek a lehető legrészletesebb adatokat kell tartalmaznia, így különösen a cselekmény idejére és helyére, az érintett, illetve az értesített személyekre vonatkozó adatokat, valamint minden egyéb olyan körülményt, amely elősegítheti a tények pontos megítélését.

5. §. Az információk hivatalból is beszerezhetők.

### **4. cikk – A bejelentést tevő személy védelme**

1. §. A 3. cikk szerinti bejelentés megtétele nem minősül a hivatali titok megsértésének.

2. §. Fenntartva a CIC 1390. kánonjában, valamint a CCEO 1452. és 1454. kánonjaiban foglaltakat, tilos a bejelentés megtétele miatti bármilyen károkozás, megtorlás vagy hátrányos megkülönböztetés, és ha történne ilyen, az az 1. cikk 1. § b) pontjában meghatározott magatartásnak minősülhet.

3. §. A bejelentést tevő személyre, az állítólagos sértettre és a tanúkra nem róható ki semmilyen hallgatási kötelezettség a bejelentés tartalmára vonatkozóan, fenntartva az 5. cikk 2. §-ában foglaltakat.

## **5. cikk – Az érintettekről való gondoskodás**

1. §. Az egyházi hatóságok tegyenek meg mindent annak érdekében, hogy azokkal, akik azt állítják, hogy sérelem érte őket, valamint családjukkal méltósággal és tisztelettel bánjanak, és különösen biztosítsák számukra az alábbiakat:

- a) fogadás, meghallgatás és kísérés, akár erre a célra létrehozott szolgálatokon keresztül is;
- b) lelki segítségnyújtás;
- c) az adott esettől függően orvosi, terápiás és pszichológiai segítségnyújtás.

2. §. Minden esetben biztosítani kell valamennyi érintett jó hírnevének jogos védelmét és magánéletének tiszteletben tartását, valamint a személyes adatok bizalmas kezelését. A feljelentett személyeket megilleti a 13. cikk 7. §-ában említett *ártatlanság vélelme*, a 20. cikkben foglaltak fenntartásával.

## **II. CÍM**

### **A PÜSPÖKÖKRE ÉS A VELÜK AZONOS ELBÍRÁLÁS ALÁ ESŐ SZEMÉLYEKRE VONATKOZÓ RENDELKEZÉSEK**

## **6. cikk – Személyi hatály**

A jelen címben foglalt eljárási szabályok az 1. cikkben említett bűncselekményekre és magatartásokra vonatkoznak, amennyiben azokat az alábbi személyek követték el:

- a) bíborosok, pátriárkák, püspökök és a római pápa követői;
- b) azok a klerikusok, akik egy részegyház vagy azzal egyenértékű – latin vagy keleti rítusú – jogi struktúra lelkipásztori vezetésével voltak vagy vannak megbízva, ideértve a személyi ordinariátusokat is, a hivatali idejük alatt elkövetett cselekmények tekintetében;
- c) azok a klerikusok, akik személyi prelatúra lelkipásztori vezetésével voltak vagy vannak megbízva, a hivatali idejük alatt elkövetett cselekmények tekintetében;
- d) azok a klerikusok, akik inkardinációs joggal rendelkező nyilvános klerikális társulás élén álltak vagy állnak, a hivatali idejük alatt elkövetett cselekmények tekintetében;
- e) azok, akik valamely pápai jogú megszentelt élet intézményének vagy apostoli élet társaságának, vagy saját jogú monostornak a legfőbb előjárói voltak, vagy jelenleg is azok, a hivatali idejük alatt elkövetett cselekmények tekintetében;
- f) azok a világi hívők, akik hívők Apostoli Szentszék által elismert vagy alapított nemzetközi társulásának vezetői voltak, vagy jelenleg is azok, a hivatali idejük alatt elkövetett cselekmények tekintetében.

## **7. cikk – Az illetékes dikasztérium**

1. §. A jelen cím alkalmazásánál „illetékes dikasztériumon” a Hittani Dikasztériumot kell érteni azokra a bűncselekményekre vonatkozóan, amelyek az érvényben lévő szabályok

szerint neki vannak fenntartva, minden egyéb esetben és a Római Kúria saját jogszabályai szerinti illetékességüknek megfelelően az alábbi dikasztériumokat:

- Keleti Egyházak Dikasztériuma;
- Püspökök Dikasztériuma;
- Evangelizáció Dikasztériuma;
- Klérus Dikasztériuma;
- Megszentelt Élet Intézményeinek és Apostoli Élet Társaságainak Dikasztériuma;
- Világiak, Család és Élet Dikasztériuma.

2. §. A jobb koordináció biztosítása érdekében az illetékes dikasztérium tájékoztatja a bejelentésről és a vizsgálat eredményéről az Államtitkárságot és a közvetlenül érintett többi dikasztériumot.

3. §. A metropolita és a Szentszék közötti – jelen címben említett – kommunikáció a pápai képviselőn keresztül történik.

#### **8. cikk – A latin egyház püspökeit és a 6. cikkben említett egyéb személyeket érintő bejelentés esetén alkalmazandó eljárás**

1. §. Az a hatóság, amely a bejelentést fogadja, továbbítja azt mind az illetékes dikasztériumnak, mind azon egyháztartomány metropolitájának, ahol a feljelentett személy lakóhellyel rendelkezik.

2. §. Ha a bejelentés magát a metropolitát érinti, vagy a metropolitai szék betöltetlen, a bejelentést a Szentszékhez, valamint a kinevezés szerint rangidős szuffragáneos püspökhöz kell továbbítani; ebben az esetben őrá alkalmazandók a metropolitára vonatkozó alábbi rendelkezések. Ugyancsak a Szentszékhez kell továbbítani a bejelentést azon személyekre vonatkozóan, akik közvetlenül a Szentszéknek alárendelt egyházi területi egységek lelkipásztori vezetői.

3. §. Ha a bejelentés pápai követet érint, azt közvetlenül az Államtitkársághoz kell továbbítani.

#### **9. cikk – A keleti egyházak püspökeit és a 6. cikkben említett egyéb személyeket érintő eljárás**

1. §. Ha a bejelentés pátriárkai, nagyérseki vagy saját jogú metropolitai egyház püspökét vagy azzal azonos elbírálás alá eső személyt érint, azt az illetékes egyház pátriárkájához, nagyérsekéhez, illetve saját jogú egyház metropolitájához kell továbbítani.

2. §. Ha a bejelentés egy pátriárkai vagy nagyérseki egyház metropolitáját érinti, aki hivatalát ezen egyház területén gyakorolja, a bejelentést az illetékes pátriárkához, illetve nagyérsekhez kell továbbítani.

3. §. A fenti esetekben a bejelentést fogadó hatóság azt a Keleti Egyházak Dikasztériumának is továbbítja.

4. §. Ha a feljelentett személy a pátriárkai, nagyérseki vagy saját jogú metropolitai egyház területén kívül működő püspök vagy metropolita, a bejelentést a Keleti Egyházak Dikasztériumának kell továbbítani, amely – ha azt célszerűnek tartja – tájékoztatja az illetékes pátriárkát, nagyérseket, illetve saját jogú metropolitát.

5. §. Ha a bejelentés pátriárkát, nagyérseket, saját jogú egyház metropolitáját vagy más saját jogú keleti egyház püspökét érinti, azt a Keleti Egyházak Dikasztériumának kell továbbítani.

6. §. A metropolitára vonatkozó alábbi rendelkezések alkalmazandók arra az egyházi hatóságra, amelyhez a jelen cikk alapján a bejelentést továbbítják.

#### **10. cikk – A megszentelt élet intézményeinek és apostoli élet társaságainak legfőbb előljáróit érintő eljárás**

Ha a bejelentés olyan személyeket érint, akik pápai jogú megszentelt élet intézményének vagy apostoli élet társaságának, vagy Rómában és a Róma környéki egyházmegyékben működő saját jogú monostornak voltak legfőbb előljárói vagy jelenleg is azok, a bejelentést az illetékes dikasztériumnak kell megküldeni.

#### **11. cikk – A metropolita kezdeti kötelezettségei**

1. §. A bejelentést fogadó metropolita haladéktalanul megbízást kér az illetékes dikasztériumtól a vizsgálat megindítására.

2. §. A dikasztérium azonnal, de mindenképpen a pápai képviselő által továbbított első bejelentés kézhezvételétől, vagy a metropolita megbízás iránti kérelmének beérkezésétől számított harminc napon belül megadja a szükséges utasításokat az adott ügyben való eljárás módjára vonatkozóan.

3. §. Ha a metropolita a bejelentést nyilvánvalóan megalapozatlannak ítéli, a pápai képviselőn keresztül tájékoztatja erről az illetékes dikasztériumot, és ha az illetékes dikasztérium másként nem rendelkezik, elrendeli annak irattárba helyezését.

#### **12. cikk – A vizsgálat metropolitától eltérő személyre bízása**

1. §. Ha az illetékes dikasztérium – a pápai képviselő meghallgatása után – úgy ítéli meg, hogy a vizsgálatot célszerű a metropolitától eltérő személyre bízni, erről értesíti a metropolitát. A metropolita minden lényeges információt és dokumentumot átad a dikasztérium által megbízott személynek.

2. §. Az előző paragrafusban említett esetben a metropolitára vonatkozó alábbi rendelkezések a vizsgálat lefolytatásával megbízott személyre alkalmazandók.

#### **13. cikk – A vizsgálat lefolytatása**

1. §. Miután a metropolita megkapta az illetékes dikasztériumtól a megbízást, a kapott eljárási utasításokat betartva, személyesen, illetve egy vagy több alkalmas személy közreműködésével:

a) összegyűjti a tényekre vonatkozó lényeges információkat;

b) áttekinti az egyházi hivatalok irattáraiban őrzött, vizsgálathoz szükséges információkat és dokumentumokat;

c) szükség esetén más ordináriusok vagy hierarchák együttműködését kéri;

d) ha célszerűnek tartja – és az alábbi 7. §-ban foglaltak tiszteletben tartásával – információkat kér olyan személyektől és intézményektől – akár világiaktól is –, akik, illetve amelyek a vizsgálat szempontjából hasznos adatokat szolgáltathatnak.

2. §. Ha kiskorút vagy kiszolgáltatott felnőttet szükséges meghallgatni, a metropolita ezt olyan megfelelő módon teszi, amely figyelembe veszi az érintettek állapotát és az állami törvényeket.

3. §. Ha megalapozottan feltételezhető, hogy vizsgálattal kapcsolatos információkat vagy dokumentumokat tüntethetnek el vagy semmisíthetnek meg, a metropolita megteszi a megőrzésükhöz szükséges intézkedéseket.

4. §. Még ha más személyek közreműködését veszi is igénybe, a metropolita marad a felelős a vizsgálat irányításáért és lefolytatásáért, valamint a 11. cikk 2. §-ában említett utasítások pontos végrehajtásáért.

5. §. A metropolitát a CIC 483. kánon 2. §-ának és a CCEO 253. kánon 2. §-ának megfelelően szabadon választott jegyző segíti.

6. §. A metropolita köteles pártatlanul és összeférhetetlenségtől mentesen eljárni. Ha úgy ítéli meg, hogy összeférhetetlenség áll fenn, vagy nem képes megőrizni a vizsgálat tisztaságához szükséges pártatlanságot, köteles az eljárástól tartózkodni, és ezt jelezni az illetékes dikasztériumnak. Ugyanígy köteles az illetékes dikasztériumhoz fordulni bárki, aki úgy véli, hogy az adott ügyben ilyen összeférhetetlenség áll fenn.

7. §. A vizsgálat alá vont személyt minden esetben megilleti az ártatlanság véelme és jó hírnevének jogszerű védelme.

8. §. A metropolita, ha az illetékes dikasztérium kéri, tájékoztatja az érintett személyt az ellene folyó vizsgálatról, meghallgatja a tényállással kapcsolatban, és felkéri, hogy nyújtson be írásos védekezést. Ilyen esetekben a vizsgálat alá vont személy jogi képviselőt vehet igénybe.

9. §. A metropolita rendszeresen – a kapott utasításnak megfelelően – tájékoztatja az illetékes dikasztériumot a vizsgálat állásáról.

#### **14. cikk – Szakértők bevonása**

1. §. A püspöki konferencia, a püspöki szinódus vagy a hierarchák tanácsa által a metropolita vizsgálatokban való segítésének módjáról kiadott útmutatással összhangban az adott egyháztartomány püspökei egyénileg vagy közösen állítsanak össze jegyzéket olyan szakemberekről, akik közül a metropolita az ügy szükségleteinek megfelelően kiválaszthatja azokat, akik a legalkalmasabbak arra, hogy a vizsgálat során segítsék, különös tekintettel arra az együttműködésre, amelyet a világiak nyújthatnak a CIC 228. és a CCEO 408. kánonja értelmében.

2. §. A metropolita mindazonáltal szabadon választhat más, hasonlóan képzett személyeket is.

3. §. Bárki, aki a metropolitát a vizsgálatban segíti, köteles pártatlanul és összeférhetetlenségtől mentesen eljárni. Ha úgy ítéli meg, hogy összeférhetetlenség áll fenn, vagy nem képes megőrizni a vizsgálat tisztaságához szükséges pártatlanságot, köteles az eljárástól tartózkodni, és ezt jelezni a metropolitának.

4. §. A metropolitát segítő személyek esküt tesznek arra, hogy megbízatásukat megfelelően és hűségesen teljesítik, tiszteletben tartva a 13. cikk 7. §-ában foglaltakat.

## **15. cikk – A vizsgálat időtartama**

1. §. A vizsgálatot rövid időn belül, de mindenképpen a 11. cikk 2. §-ában említett utasításokban meghatározott határidőn belül be kell fejezni.
2. §. Indokolt esetben és a vizsgálat állásáról szóló tájékoztatás megküldését követően a metropolita kérheti az illetékes dikasztériumtól a határidő meghosszabbítását.

## **16. cikk – Óvintézkedések**

Ha a tények vagy a körülmények megkövetelik, a metropolita javasolja az illetékes dikasztériumnak megfelelő intézkedések vagy óvintézkedések meghozatalát a vizsgálat alá vont személlyel szemben. A dikasztérium a pápai képviselő meghallgatása után meghozza a szükséges intézkedéseket.

## **17. cikk – Alap létrehozása**

1. §. Az egyháztartományok, a püspöki konferenciák, a püspöki szinódusok és a hierarchák tanácsai a vizsgálati költségek fedezésére alapot létesíthetnek a CIC 116. és 1303. kánonja 1. § 1. pontja, valamint a CCEO 1047. kánonja szerint, melyet a kánonjog előírásai szerint kell kezelni.
2. §. A megbízott metropolita kérésére az alap kezelője rendelkezésére bocsátja a vizsgálathoz szükséges összegeket, fenntartva azt a kötelezettséget, hogy a metropolita a vizsgálat végeztével elszámoljon a kezelő felé.

## **18. cikk – Az iratok és az állásfoglalás továbbítása**

1. §. A vizsgálat befejezését követően a metropolita az iratok eredeti példányát megküldi az illetékes dikasztériumnak, a vizsgálat eredményére vonatkozó saját állásfoglalásával együtt, valamint a 11. cikk 2. §-ában említett utasításokban feltett esetleges kérdésekre adott válaszaival. Az iratok másolatát megőrzi az illetékes pápai képviselő irattárában.
2. §. Hacsak az illetékes dikasztériumtól további utasítások nem érkeznek, a metropolita meghatalmazása a vizsgálat befejezésével megszűnik.
3. §. Az illetékes dikasztérium utasításainak megfelelően a metropolita – az érintett személy vagy a bejelentő kérésére – tájékoztatja a vizsgálat eredményéről azt a személyt, aki azt állítja, hogy sérelem érte, valamint – adott esetben – a bejelentést tevő személyt vagy azok jogi képviselőit.

## **19. cikk – További intézkedések**

Az illetékes dikasztérium – hacsak nem dönt kiegészítő vizsgálat elrendeléséről – a jog szerint jár el az adott esetre vonatkozó előírásoknak megfelelően.

## **20. cikk – Az állami törvények betartása**

A jelen szabályok alkalmazása nem sérti azokat a jogokat és kötelezettségeket, amelyeket mindenütt az állami törvények állapítanak meg, különösen az illetékes világi hatóságok felé fennálló esetleges bejelentési kötelezettségeket.

*Elrendelem, hogy a motu proprio formában kiadott jelen apostoli levél legyen kihirdetve úgy, hogy közzéteszik az Osservatore Romanóban, 2023. április 30-án lépjen hatályba, majd pedig az Acta Apostolicae Sedisben is tegyék közzé. Hatálybalépésével hatályát veszti a 2019. május 7-én kihirdetett, motu proprio formában kiadott korábbi apostoli levél.*

*Kelt Rómában, Szent Péternél, 2023. március 25-én, Gyümölcsoltó Boldogasszony főünnepe, pápaságom tizenegyedik évében.*

Ferenc

*(Fordította: Tőzsér Endre)*